

Monumentnummer*: 519873

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 06 november 2001
Kadaster deel/nr 82681/138

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*					
Leeuwarden	Leeuwarden	Fryslân					
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Groningerstraatweg	38			8921 TR	Leeuwarden		
Groningerstraatweg	40			8921 TR	Leeuwarden		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Leeuwarden	F				4334		
Leeuwarden	F				4333		

Omschrijving**

Inleiding

DUBBELE VILLA, in 1928/29 naar ontwerp van G. Kalma en D. Witteveen gebouwd in Expressionistische stijl met Art Déco elementen. In het oeuvre van dit architectenkoppel dat in de jaren twintig en dertig veel herenhuizen en villa's voor welgestelden bouwde, is deze dubbele villa een opvallend expressionistisch project.

De dubbele villa is gebouwd aan de Groningerstraatweg, een in 1830/31 aangelegde uitvalsweg naar Groningen. In de tweede helft van de negentiende eeuw kwamen nabij de plaats van de gesloopte Hoeksterpoort enkele gebouwen met bijzondere functies tot stand. In de jaren-1920 kwamen aan weerszijden, maar niet onmiddellijk aan deze uitvalsweg geleidelijk woonwijken tot ontwikkeling, meest met volkswoningen. Aan de Groningerstraatweg zelf kwamen in de jaren twintig en dertig, in een afwisseling van enkele losstaande, iets meer in tweeën gekoppelde en het meest is strokenbouw gerealiseerde, heren- en burgerhuizen tot stand, voorzien van flinke voor- en achtertuinen. Aan deze uitvalsweg met een zekere allure vormt de dubbele villa een architectonisch hoogtepunt. In de overige strokenbouw van het eerste gedeelte van de straatweg is het het enige dubbele maar vrijstaande bouwblok.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

EXTERIEUR: Pand van twee symmetrische woningen op een nagenoeg rechthoekige grondslag met in het midden van de frontzijde een breed risaliet dat met een hoge geveltop is uitgebouwd. Het in plattegrond relatief bescheiden risaliet heeft, doordat het hoog is opgewerkt, een sterke volumewerking. Het hoofdvolume is aan de voor- en zijkanten één volledige bouwlaag hoog en aan de achterzijde twee lagen. De geveltop van het brede risaliet gaat op tot de naaldhoogte van het hoofdvolume. Door het kleurverschil van de baksteen: het hoofdvolume rood, het topgevelrisaliet geel, worden de volumes nader gedifferentieerd; door de etagevensters, zolderlicht en de decoratieve gevelbehandeling wordt de aandacht op dit front gevestigd.

Het basement is van gemêleerde donkerrode steen gemetseld in Vlaams verband met iets verdiepte voegen. Het hoofdvolume is eveneens geheel met dit materiaal en op deze wijze gemetseld. De risalerende geveltop is gemetseld in tegelverband van gemêleerde gele steen dat tussen de erkervensters in, tot over het basement doorschiet. Op de begane grond brede erkervensters met smalle zijlichten, gevat in zware kozijnen met weinig profiel en voorzien van decoratieve glas-in-lood bovenlichten met lila en rode accenten. Aan de zijkanten in het hoofdvolume openslaande deuren (eveneens met glas-in-lood bovenlichten) naar een aan de voorzijde half rond gevormd bordes, omvat door een gemetselde borstwering met een doorgang aan de zijkant. In de geveltop bij elke woning een strook van drie staande vensters met daartussen een element in Art Déco stijl: een veld van roze en grijze natuursteenplaten; in het midden in een vertand patroon en aan de zijkanten tot halve rondstaven golvend. In de geveltop één rond zoldervenster, omvat door een rondpas. De houten boeidelen van de geveltop zijn met accoladevormen afgewerkt. De toegangen zijn in het midden van de zijgevels aangebracht onder een met grind afgewerkte betonnen luifelplaat, aan weerszijden geflankeerd door laag kelder en hoog toiletvenster. Verder naar achter de keukenvensters. In de rechtgesloten kozijnen de oorspronkelijke deuren met middenlicht en kubisch verwerkte blokjes en lijstjes. Oorspronkelijke trekbellen. Boven de ingangspartijen zijn in de rieten kap flinke drielichtvensters uitgespaard ter verlichting van de trappenhal, voorzien van rijke decoratieve glas-in-lood ramen met veel blauwpaars en dieprood glas. De achtergevel is twee lagen hoog en op de begane grond zijn bergingen uitgebouwd, waarop platten. Op de begane grond trapeziumvormig uitgebouwde erkers met openslaande deuren, waarboven rechthoekig en op balken steunend, flink uitstekende balkons bij de openslaande deuren van de verdieping zijn geplaatst. Aan de uiterste zijden na uitgebouwde en hoog opgaande schoorstenen, enkelvoudige deuren naar de platten. Uit het achterschild is een gekoppelde kapel uitgebouwd met vrij kleine vierkante vensters.

Rietgedekte, samengestelde schilkap. De schilden van het risaliet en de voor- en zijschilden van het hoofdvolume buigen naar de onderzijde toe in verticale richting. Midden uit de naald van het risaliet is een flinke schoorsteen uitgebouwd, gedekt met een met grind bewerkte betonplaat op ballen.

INTERIEUR: Op de begane grond kamers en suite waarvan het voorste vertrek van een zijruimte is voorzien die ruimtelijk aangegeven is door een wandkader. Om de erker aan te geven is als ruimtelijk middel eveneens zo'n wandkader gebruikt. De erker heeft een wandkast aan een van de korte zijden. Tussen de vertrekken schuifdeuren met roeden en facet-geslepen ruitjes, geplaatst tussen kasten aan alle zijden. De plafonds van alle vertrekken zijn betimmerd met plaatmateriaal in vierkante patronen. Overal de oorspronkelijke, eenvoudige paneeldeuren.

De vestibule en hal hebben granito vloeren; een wit veld met een zwarte rand. De wanden hebben betegelde lambrizingen, rood met zwarte randen. De vestibule is laag en is voorzien van een dubbele glasdeur met verticale streken glas-in-lood. Het plafond van de vestibule is gecombineerd met de vloer van het overloopje van de trap. Trapleuningen en balustrade van het overloop voorzien van

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

platte balusters in golfvorm met aan de onderzijde halve schijven als plastische accenten. De trap en al genoemde glas-in-lood vensters verlenen de hal een oorspronkelijk Art Déco-karakter. De keukens zijn gemoderniseerd. Op de verdieping zijn de oorspronkelijke stucturen nog aanwezig met onder meer de eenvoudige paneeldeuren.

Woning nummer 38 verkeert nagenoeg in oorspronkelijke staat; bij nummer 40 is de suite-structuur verwijderd en een deurloze doorbraak naar de keuken gemaakt; overigens is ook deze woning vrij gaaf.

WAARDERING

De dubbele villa is van algemeen architectuurhistorisch, architectonisch en stedenbouwkundig belang

- vanwege de prominente plaats die het Expressionistische gebouw inneemt in het oeuvre van het architectenkoppel Kalma en Witteveen;
- vanwege de verzorgde Expressionistische Stijl met zowel uit- als inwendig verrassende decoratieve elementen in Art Déco stijl;
- vanwege de hoge mate van gaafheid van het exterieur en van het interieur van nummer 38;
- als ruimtelijk hoogtpunt in de strokenbouw van de onmiddellijke omgeving door de sterke architectonische en volumewerking van de dubbele vrijstaande woning.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument